

Aprobat în ședința Guvernului din _____2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

AVIZ

la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 (inițiativa legislativă nr. 106 din 2 aprilie 2026)

Guvernul a examinat proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 (în continuare – *Program național*) și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 (în continuare – *Plan de acțiuni*), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 106 din 2 aprilie 2026) de către un grup de deputați în Parlament, și prezintă poziția consolidată ca urmare a recepționării tuturor avizelor instituțiilor implicate.

Inițiativa legislativă este înaintată în conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, scopul elaborării proiectului rezidă în necesitatea consolidării eficienței cadrului instituțional și operațional în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin asigurarea unei abordări integrate și coordonate la nivel național, bazate pe evaluarea riscurilor și pe prioritizarea intervențiilor în funcție de acestea. În acest sens, proiectul hotărârii stabilește obiectivele generale și specifice ale politicii publice în domeniu, precum și măsurile concrete ce urmează a fi implementate de către autoritățile publice competente și alte instituții relevante.

La fel, se menționează că elaborarea și adoptarea Programului național reprezintă o acțiune prioritară în cadrul Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin

Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (în continuare – *Program național de aderare*), având drept scop consolidarea cadrului legislativ relevant domeniului în deplină conformitate cu acquis-ul Uniunii Europene și cu standardele internaționale, iar prin măsurile și obiectivele propuse, documentul contribuie direct la realizarea angajamentelor asumate de stat în cadrul clusterului 1 „Valori fundamentale”, în special în ceea ce privește întărirea statului de drept, creșterea integrității financiare și consolidarea mecanismelor de prevenire a criminalității financiare.

Ținând cont de cele menționate, Guvernul comunică susținerea proiectului de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030 (inițiativa legislativă nr. 106 din 02.04.2026), cu luarea în considerare a următoarelor observații și recomandări de îmbunătățire a proiectului hotărârii Parlamentului.

În proiectul hotărârii se atrage atenția că, deși potrivit art. 1 lit. b) Planul de acțiuni se aprobă conform anexei nr. 2 la hotărâre, acesta este redat la capitolul X din Programul național, ca parte integrantă a acestuia. În acest sens, se menționează că, potrivit pct. 17 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Programul național se constituie din partea descriptivă și partea operațională (Planul de acțiuni), aceasta din urmă fiind parte componentă a Programului, și nu un document separat.

Drept urmare, se propune excluderea din titlul hotărârii a textului „și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă pentru anii 2026-2030”. Totodată, din proiect se va exclude art. 1 lit. b).

Potrivit art. 2 din proiectul de hotărâre, monitorizarea și evaluarea implementării Programului național și a Planului de acțiuni se vor realiza prin intermediul instrumentelor prevăzute de acestea.

Totodată, constatăm neconcordanța normei prenotate cu procedura de monitorizare, evaluare și raportare prevăzută la capitolul IX din Programul național. Or, potrivit capitolului respectiv, coordonarea și monitorizarea implementării Planului de acțiuni vor fi asigurate de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în calitate de autoritate națională competentă în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. De asemenea, și raportul anual de implementare urmează a fi elaborat de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

La art. 3, dispoziția „Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării” contravine art. 76 din Constituție, conform căruia „legea se publică în Monitorul

Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia”.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 32/1998 privind interpretarea art. 76 din Constituția Republicii Moldova „Intrarea în vigoare a legii”, Curtea Constituțională a statuat că data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, nu poate preceda data publicării acesteia.

În Programul național:

Preliminar, se menționează că proiectul Programului național nu corespunde integral structurii și cerințelor stabilite pentru documentele de politici publice, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică (în continuare – *Hotărârea Guvernului nr. 386/2020*).

Importanța respectării rigorilor de structură și conținut, stabilite de cadrul normativ și metodologic derivă din necesitatea asigurării unei abordări uniforme și coerente, care să permită integrarea documentelor de politici publice în Sistemul informațional „e-Monitorizare”, dezvoltat de Cancelaria de Stat. Începând cu anul 2026, toate procesele aferente elaborării, monitorizării și raportării documentelor de politici publice și de planificare se vor realiza prin intermediul acestui sistem. În acest context, Programul național urmează a fi integrat în Sistemul „e-Monitorizare”, cu respectarea cerințelor stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, inclusiv prin includerea tuturor elementelor prevăzute de cadrul normativ (obiective, indicatori de impact și de rezultat, valori-țintă și estimarea costurilor), pentru asigurarea interoperabilității, corelarea cu sistemul național de planificare strategică și sporirea transparenței și eficienței procesului de monitorizare și raportare.

La fel, se impune necesitatea respectării principiilor fundamentale aplicabile procesului de elaborare a documentelor de politici publice (respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; promovarea incluziunii sociale și a egalității de gen; asigurarea durabilității; garantarea transparenței, publicității, trasabilității și accesibilității; asigurarea integrității și prevenirea corupției; precum și garantarea securității și siguranței) pentru asigurarea conformității acestora cu standardele de bună guvernare și cu cerințele normative prevăzute la pct. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

În altă ordine de idei, se notează că domeniul prevenirii și combaterii proliferării armelor de distrugere în masă inclus în Programul național este deja reglementat prin Programul național de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 333/2025.

Prin urmare, ținând cont că ambele documente de politici publice acoperă același domeniu de intervenție și vizează, în mare parte, aceleași categorii de beneficiari, se impune clarificarea raportului dintre acestea, inclusiv din perspectiva delimitării competențelor și a evitării suprapunerilor.

În acest sens, se va examina oportunitatea selectării uneia din următoarele două opțiuni:

1) excluderea domeniului proliferării armelor de distrugere în masă din Programul național pentru anii 2026-2030, ținând cont că acesta este deja reglementat printr-un program distinct, aprobat recent;

2) menținerea domeniului proliferării armelor de distrugere în masă, cu asigurarea unei delimitări clare a intervențiilor și corelarea măsurilor propuse, astfel încât să fie evitată dublarea reglementărilor și a acțiunilor prevăzute în Programul existent.

Această abordare este necesară pentru a preveni eventualele paralelisme instituționale și pentru a asigura coerența cadrului de politici publice.

În cuprinsul Programului se utilizează noțiunea „instituție financiară”, care apare ca fiind una generică. În acest sens, se menționează că cadrul normativ special în domeniu operează cu noțiuni mai precise și delimitate (ex.: „bancă”, „instituție de credit” etc.), fiecare având un conținut juridic propriu și un regim de reglementare distinct.

Totodată, Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare – *Legea nr. 308/2017*) utilizează noțiunea de „entitate raportoare”, care are un sens mai larg și include nu doar instituțiile financiare, ci și alte categorii de subiecți obligați. În acest sens, utilizarea neuniformă sau imprecisă a terminologiei poate genera confuzii în interpretarea și aplicarea Programului, fiind oportună alinierea noțiunilor utilizate la terminologia consacrată în legislația specială.

Se menționează despre necesitatea consolidării proiectului prin completarea și dezvoltarea aspectelor ce țin de mecanismele și infrastructura necesare pentru implementarea efectivă a măsurilor propuse. Or, lipsa unor descrieri clare privind sistemele informaționale, modalitățile de interacțiune și instrumentele de monitorizare poate genera anumite dificultăți practice, atât pentru entitățile raportoare, cât și pentru organele de supraveghere. Prin urmare, se impune dezvoltarea unor mecanisme operaționale clare și a unor soluții tehnice adecvate, care să permită aplicarea eficientă și uniformă a cadrului normativ.

Drept exemplu, în prezent notarii la autentificarea contractelor accesează separat mai multe liste cum ar fi:

- Lista națională a subiecților restricțiilor în privința cărora Republica Moldova a aplicat măsuri restrictive internaționale;

- Listele persoanelor asociate subiecților restricțiilor și Listele persoanelor juridice care se află sub controlul subiecților restricțiilor, aprobate prin Ordin al directorului Serviciului de Informații și Securitate;

- Lista jurisdicțiilor cu risc sporit de pe site-ul web oficial al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor – <https://spsb.gov.md/ro/page/watchlist>;

- Lista jurisdicțiilor/regiunilor care nu implementează standardele internaționale de transparență adoptate de Guvern prin Hotărârea nr. 167/2024 – https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142246&lang=ro;
- Lista jurisdicțiilor ce nu implementează standardele internaționale de transparență adoptate de Consiliul de administrare al Băncii Naționale a Moldovei prin Hotărârea nr. 91/2013 – https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115716&lang=ro#;
- precum și surse internaționale sigure și independente:
 - Țările cu risc sporit identificate de FATF – <https://www.fatfgafi.org/en/publications/High-risk-and-other-monitored-jurisdictions/Call-for-action-june-2025.html>;
 - Comitetul Basel, Ratingul Global AML – <https://index.baselgovernance.org/map>;
 - Transparency International, Indicele percepției corupției – <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>;
 - CIA, Baza de date – <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>;
 - Departamentul de stat al SUA, Rapoartele anuale privind controlul internațional de substanțe narcotice – <https://www.state.gov/2025-international-narcotics-control-strategy-report>;
 - Raportul global pe fiecare țară referitor la nivelul criminalității, terorismului, corupției, deficiențe AML etc. – <https://www.knowyourcountry.com/country-reports/>;
 - Lista de sancțiuni OFAC al SUA – <https://sanctionssearch.ofac.treas.gov>.

Prin urmare, în contextul procedurilor notariale, se consideră utilă interconectarea sistemelor informaționale naționale existente, actualizate la zi sau crearea altei platforme care va îngloba toate listele menționate și va asigura implementarea, la nivel național, a unui mecanism de căutare și verificare automatizată. Accesul rapid la aceste informații va asigura atât celeritatea procedurilor notariale, cât și calitatea procesului de conformare. Aceste mecanisme ar facilita inclusiv punerea în aplicare a anumitor acțiuni stabilite în Plan (ex.: acțiunile 3.5.10 și 3.6.2) a căror realizare depinde, în mod esențial, de existența unor condiții tehnice corespunzătoare.

Un alt aspect important vizează cadrul general privind organizarea instruirilor destinate entităților raportoare și persoanelor responsabile de domeniul AML (*Anti-Money Laundering*) din cadrul organelor de supraveghere. Instruirea continuă constituie un element esențial pentru aplicarea uniformă a legislației. În acest sens, ar putea fi utilă asigurarea unei abordări coerente la nivel de implementare, inclusiv în corelare cu indicatorii de monitorizare prevăzuți în Planul de acțiuni. În acest sens, ținând cont de extinderea atribuțiilor Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în domeniul formării profesionale, se propune instituirea unui mecanism de cooperare și corelare dintre Serviciu și

organele de supraveghere, care să garanteze uniformitatea instruirii și, totodată, să respecte particularitățile activității fiecărui sector de entități raportoare.

În continuare, se menționează că Programul național tratează VASP (*Virtual Asset Service Providers*) ca parte a cadrului AML/CFT, fără a reflecta particularitățile structurale ale situației actuale. Or, la etapa actuală, Republica Moldova nu dispune de un cadru de reglementare de bază pentru active virtuale și se confruntă cu o contradicție normativă: prestarea serviciilor VASP este interzisă, însă deținerea și tranzacționarea criptoactivelor sunt permise, activitatea desfășurându-se prin canale neformale sau platforme străine, în afara oricărei supravegheri naționale.

În lipsa VASP-urilor autorizate, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu recepționează rapoarte din sector, iar identificarea operatorilor ilegali și monitorizarea tranzacțiilor nu este asigurată. Evaluarea națională a riscurilor pentru perioada 2021-2024 confirmă nivelul ridicat al riscurilor asociate activelor virtuale. Totodată, nu este clarificată nici competența instituțională de supraveghere dintre Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare.

În contextul alinierii la MiCA (*Markets in Crypto-Assets Regulation – Regulamentul (UE) 2023/1114*) și al parcursului de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova va trebui să treacă de la interdicție la reglementare, inclusiv prin adoptarea unui cadru legal dedicat, desemnarea unei autorități competente, instituirea unui sistem de autorizare și implementarea *Travel Rule*.

Prin urmare, se propune reconfigurarea completă a abordării acestui sector în cadrul Programului național prin trei direcții prioritare cu termene și responsabili clari: adoptarea cadrului legal aliniat la standardele FATF și MiCA; desemnarea clară a autorității de supraveghere și elaborarea unui calendar de aliniere corelat cu angajamentele din Programul național de aderare (capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”).

La capitolul I:

Cuprinsul acestuia nu asigură o prezentare adecvată a trasabilității Programului național în raport cu documentul de politici publice din care acesta derivă. În particular, se face trimitere la Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025, care între timp a expirat, fără a fi clarificată legătura cu cadrul strategic actual sau cu eventualele documente de continuitate ori de succesiune.

În acest sens, se impune actualizarea și clarificarea conexiunii Programului național cu documentele de politici publice, pentru a asigura coerența, continuitatea și trasabilitatea intervențiilor propuse. Totodată, se recomandă prezentarea mai detaliată a angajamentelor asumate la nivel național și internațional în domeniu, cu indicarea expresă a acestora.

La capitolul II:

Acesta are un caracter preponderent declarativ, nefiind fundamentat pe date statistice relevante și serii cronologice consolidate pe mai mulți ani (ex. cinci ani), ceea ce afectează caracterul analitic și argumentarea intervențiilor propuse. Totodată, componenta privind proliferarea armelor de distrugere în masă este abordată într-o manieră insuficient dezvoltată, fără o analiză detaliată a tendințelor, riscurilor și evoluțiilor în domeniu.

In concreto, potrivit pct. 18 subpct. 2) din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, analiza situației urmează să includă aspecte precum: descrierea problemelor din domeniul/subdomeniul acoperit de Programul național și a cauzelor acestora, inclusiv descrierea posibilelor consecințe în cazul neintervenției în soluționarea problemelor și a impactului acestora asupra principalelor grupuri vulnerabile afectate, cu folosirea dovezilor cantitative și calitative și a datelor disponibile dezagregate conform criteriilor de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socioeconomic, etnie, statut migrațional etc.

În acest sens, se constată necesitatea completării capitolului cu o analiză bazată pe date empirice și indicatori relevanți, inclusiv cu prezentarea evoluțiilor în dinamică pentru mai mulți ani. De asemenea, se recomandă includerea unei secțiuni privind perspectivele de evoluție (prognoze), precum și consecințele menținerii status-quo-ului în absența intervenției statului prin politici și măsuri adecvate.

Totodată, în contextul în care autorul menționează că „evaluarea implementării Strategiei pentru perioada 2020-2025 a evidențiat o serie de limitări”, se recomandă a fi reflectate și realizările majore ale Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, precum și modul în care au fost remediate deficiențele identificate, inclusiv schimbările semnificative produse în domeniu.

La capitolul III:

Cu privire la „obiectivele generale”, se constată că acestea sunt formulate într-o manieră insuficient de clară și au un caracter excesiv de general, fapt ce afectează delimitarea corespunzătoare și interpretarea univocă a direcțiilor strategice propuse.

În acest context, se consideră oportună revizuirea și reformularea obiectivelor generale, astfel încât acestea să fie formulate într-o manieră clară, concisă și orientată spre rezultate, cu o delimitare mai riguroasă a domeniilor de intervenție. Totodată, elementul de bază care urmează a fi respectat în procesul de formulare a obiectivelor generale ale Programului național îl constituie asigurarea corelării acestora cu obiectivele generale ale Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022 și ale altor strategii sectoriale relevante domeniului abordat, precum și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, ținând cont inclusiv de

angajamentele asumate de Guvern în Programul de activitate „UE, pace, dezvoltare”.

Cu privire la „obiectivele specifice”, se reține că acestea constituie obiective operaționale, cu un domeniu de aplicare mai restrâns, elaborate în baza obiectivelor generale ale Programului național și care trebuie să reflecte rezultate clar definite, formulate în conformitate cu criteriile SMART (specifice, măsurabile, realizabile, relevante și încadrate în timp), inclusiv prin integrarea principiului egalității de gen.

Totodată, se constată lipsa unei corelări logice și sistemice dintre obiectivele specifice și obiectivele generale din care acestea derivă, fapt ce afectează coerența internă și consistența cadrului de intervenție. În acest sens, se subliniază necesitatea respectării unei structuri ierarhice clare, în care fiecărui obiectiv general îi corespund obiective specifice derivate, conform următorului model:

„Obiectiv general 1.

Obiectiv specific 1.1.

Obiectiv specific 1.2.

Obiectiv general 2.

Obiectiv specific 2.1.

Obiectiv specific 2.2.”

Această abordare asigură o relație directă de derivare și o corespondență clară între nivelul strategic (obiectivele generale) și nivelul operațional (obiectivele specifice), contribuind la asigurarea coerenței interne și a logicii intervenției în cadrul documentului de politici publice.

În acest context, se consideră necesară revizuirea obiectivelor specifice prin reformularea acestora într-o manieră clară, precisă și conformă criteriilor SMART, precum și prin asigurarea unei corespondențe directe, logice și sistemice cu obiectivele generale ale Programului național.

Totodată, la obiectivul specific 5, cuvintele „beneficiarilor reali” se vor substitui cu cuvintele „beneficiarilor efectivi” în conformitate cu Legea nr. 308/2017.

La capitolul IV:

Indicatorii stabiliți pentru măsurarea obiectivelor generale și specifice nu corespund criteriilor aplicabile indicatorilor de impact – asociați obiectivelor generale și indicatorilor de rezultat – asociați obiectivelor specifice. În acest context, se impune revizuirea integrală a setului de indicatori, cu respectarea principiilor de relevanță, dezagregare, inteligibilitate, accesibilitate și claritate. Totodată, indicatorii vor include, în mod obligatoriu, valori de referință, valoarea-țintă intermediară și valoarea-țintă finală, în baza cărora se va măsura nivelul de realizare a obiectivelor în Sistemul informațional „e-Monitorizare”.

Cu titlu de exemplu, se propune utilizarea unor indicatori de impact precum: „gradul de aliniere a sistemului național la recomandările FATF”; „rata de

detectare a tranzacțiilor suspecte”; „creșterea numărului de cauze finalizate cu condamnare”, precum și a următorilor indicatori de rezultat: „ponderea politicilor publice noi elaborate în baza evaluărilor de risc”; „nivelul de implementare a recomandărilor rezultate din evaluarea riscurilor”; „reducerea timpului mediu de răspuns la solicitările internaționale”; „numărul de rapoarte de tranzacții suspecte care îndeplinesc criteriile de calitate”.

Pentru o prezentare mai accesibilă, se recomandă următoarea structură de prezentare a acestora:

Nr. crt.	Indicator de rezultat/impact	Valoarea de referință 2025	Valoarea-țintă intermediară 2028	Valoarea-țintă 2030	Sursa/Furnizor de date
Obiectivul general 1. Consolidarea cadrului instituțional și a cooperării naționale și internaționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, pe baza evaluării riscurilor					
1.	Gradul de aliniere a sistemului național la recomandările FATF (<i>indicator de impact</i>)	20%	40%	80%	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
2.	...				
Obiectivul specific 1.1. Consolidarea sistemului național de identificare, evaluare și utilizare a riscurilor de spălare a banilor, finanțare a terorismului și proliferare a armelor de distrugere în masă în procesul de elaborare a politicilor publice					
1.	Ponderea politicilor publice noi elaborate în baza evaluărilor de risc (<i>indicator de rezultat</i>)	50%	70%	100%	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
2.	...				

În aceeași ordine de idei, se necesită delimitarea indicatorilor de impact și de rezultat corespunzător obiectivelor generale și obiectivelor specifice, conform pct. 18 subpct. 5) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, care prevede „indicatori de monitorizare (prezentarea indicatorilor de impact și de rezultat corespunzător obiectivelor generale și obiectivelor specifice, cu indicarea valorilor de referință, valorilor-țintă intermediare și valorilor-țintă finale, cu dezagregarea disponibilă, conform criteriilor de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socioeconomic, etnie, statut migrațional etc.)”. Totodată, se recomandă revizuirea integrală a indicatorilor de rezultat și de impact aferenți obiectivelor specifice, întrucât aceștia constituie baza pentru evaluarea progresului și a gradului de realizare a obiectivelor stabilite. Valorile de referință, precum și valorile-țintă intermediare și finale trebuie fundamentate pe dovezi clare, pentru a permite monitorizarea în timp și realizarea unei evaluări obiective. Acest lucru va contribui nu doar la urmărirea nivelului de implementare a Programului național, dar și la ajustarea intervențiilor, atunci când este necesar, inclusiv în contextul prevederii conform căreia, până la data de 15 februarie, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor va

elabora și va supune examinării propunerii de actualizare a Planului de acțiuni, în vederea adaptării acestuia la evoluția riscurilor, rezultatele obținute și necesitățile identificate în procesul de implementare.

De asemenea, se constată că, în mai multe cazuri, valorile de referință și valorile-țintă sunt formulate narativ-descriptiv, fără a fi exprimate prin valori clare și comparabile. În consecință, se recomandă reformularea indicatorilor astfel încât aceștia să fie clari, măsurabili și corespunzători scopului de monitorizare.

Indicatorul de rezultat/impact 1.1 are o formulare prea generală, iar cuvintele „nivelul de înțelegere” sunt greu de cuantificat fără un instrument clar sau o metodă de stabilire a acestui nivel.

Suplimentar, se menționează că textul „Rezultatele evaluării naționale a riscurilor sunt integrate în principalele documente de politici publice și în planurile sectoriale ale autorităților competente” este similar cu textul „Principalele politici de prevenire și combatere a spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă și documente conexe includ explicit rezultatele evaluării riscurilor” menționat în coloana „Valoarea intermediară 2028” și cu textul „Toate politicile relevante în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului sunt fundamentate pe evaluarea riscurilor și includ măsuri proporționale cu nivelul de risc” din coloana „Valori-țintă finale 2030” – „Numărul de politici publice și documente strategice elaborate în baza rezultatelor evaluării riscurilor”, care au fost stabilite pentru indicatorul de impact 1.4. „Numărul de politici publice și documente strategice elaborate în baza rezultatelor evaluării riscurilor”.

La obiectivul specific 2, în ceea ce privește compartimentul coloanei „Furnizorii de date”, Procuratura Generală, în calitate de prim-executor și autoritate responsabilă de furnizarea datelor, necesită re poziționarea în lista autorităților indicate.

Această intervenție este importantă, întrucât indicatorii și valorile de referință aferente acestui obiectiv, precum și autoritățile naționale desemnate ca furnizori de date trebuie să reflecte o distincție clară dintre asistența juridică internațională în materie penală și alte forme de cooperare internațională, în conformitate cu Recomandările 35-40 ale FATF (*Financial Action Task Force*).

Astfel, Procuratura Generală și Ministerul Justiției asigură, în calitatea lor de autorități centrale pentru asistență juridică internațională în domeniul penal acordarea asistenței judiciare și, respectiv, desfășurarea activităților procesuale cu elemente de extraneitate exclusiv în cadrul procesului penal.

Asistența judiciară în materie penală reprezintă doar o formă a cooperării internaționale în domeniul penal, întrucât cooperarea internațională implică, *per se*, și activități extraprocusuale de diseminare a informațiilor realizate de serviciile de inteligență financiară Serviciul de Recuperare a Bunurilor Infractionale, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale și autoritățile polițienești, prin intermediul diferitelor rețele internaționale de profil (Grupul Egmont, CARIN, SIENA, INTERPOL etc.).

Formularea identificată pentru valorile de referință intermediare și finale pentru indicatorul de rezultat/impact 2.2 este una ambiguă, greu de cuantificat sau de probat că a avut loc limitat sau sistemic, or ce s-ar înțelege prin „limitat”, termen utilizat la valoarea de referință 2025 – „Utilizare limitată și sporadică a mecanismelor de cooperare internațională pentru urmărirea și recuperarea activelor”. Este esențial de menționat numărul de cazuri de utilizare a acestor mecanisme în 2025 și care se propun a fi cele pentru 2028 și 2030.

La indicatorul de rezultat/impact 2.4 nu sunt indicate valori/cifre concrete (ex.: două zile, trei ore etc.) ce ar caracteriza în cât timp are loc această procesare și în cât timp se tinde a fi procesarea, dar se optează pentru formulări generale: „durată variabilă de procesare, cu întâzieri în cazuri complexe” sau „reducerea duratei medii de procesare...”, „durată optimizată și previzibilă...” – fără a se menționa cu cât.

O altă situație de la rubrica „valoarea de referință 2025” pentru indicatorul de rezultat/impact 5.2 o reprezintă textul „Capacitate limitată de detectare timpurie a utilizării abuzive a structurilor juridice, cu intervenții preponderent reactive”, urmat de formulările propuse pentru valoarea-țintă intermediară „Creșterea capacității de identificare și intervenție...” și cea finală „Capacitate consolidată de prevenire și descurajare...”, care nu denotă clar cum se va evalua/aprecia dacă capacitățile au crescut și dacă au fost consolidate.

La indicatorul de rezultat/impact 5.2, la rubrica „Furnizorii de date” se va exclude cuvântul „Procuratura”, ținând cont de faptul că activitățile de prevenire nu sunt proprii funcțiilor Procuraturii, care sunt prevăzute la art. 5 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

Sub alt aspect, se consideră necesară delimitarea clară a competențelor instituționale, astfel încât fiecare autoritate implicată să își exercite atribuțiile în conformitate cu prevederile legale.

Spre exemplu, la indicatorul de rezultat/impact 5.5 se poate constata o anumită inconsecvență. În raport cu obiectivul specific și indicatorul de rezultat menționat, considerăm că includerea organelor cu funcții de supraveghere, în special cele aferente profesiilor conexe justiției nu este oportună, ținând cont că acestea nu dispun de acces la informațiile privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice, întreprinzătorilor individuali, fiduciiilor și construcțiilor juridice similare, precum și la datele referitoare la beneficiarii efectivi, în cadrul activităților operative și de supraveghere.

Prin urmare, aceste organe nu pot fi incluse în calitate de furnizori de date. Dacă acțiunea se referă la indicatorii de monitorizare AML sau la accesul la date privind beneficiarii efectivi și înregistrările de stat ale persoanelor juridice, organele de supraveghere ale liberilor profesioniști nu au competența legală de a furniza aceste informații. Aceste date sunt gestionate de alte autorități (ex.: Agenția Servicii Publice).

La obiectivul specific 7, Programul național ar trebui să depășească formulările generale privind consolidarea capacităților și să prevadă explicit

rezultatele pe care autoritățile relevante trebuie să le demonstreze. În Program nu este sesizată o problemă practică ce ține de reticența în investigarea și judecarea cauzelor de spălare de bani fără infracțiunea predicat.

În acest sens, propunem reformularea obiectivului prenotat, astfel încât acesta să prevadă expres că nu este suficient ca instituțiile competente să demonstreze doar efectuarea analizelor financiare sau valorificarea informațiilor disponibile, ci trebuie să prezinte, distinct și măsurabil, rezultate privind identificarea cazurilor în care proveniența infracțională a bunurilor poate fi susținută independent de soluționarea completă a cauzei privind infracțiunea predicat, inițierea și dezvoltarea unor cauze de spălare de bani autonome, aplicarea măsurilor asigurătorii, valorificarea produselor analitice ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, trimiterea în judecată și obținerea confiscării bunurilor.

La indicatorul de rezultat/impact 7.1, ce vizează eficiența aplicării răspunderii penale pentru spălarea banilor, se subliniază necesitatea delimitării riguroase a atribuțiilor administrative ale Consiliului Superior al Magistraturii de sfera jurisdicțională. Astfel, Consiliul exercită competențe exclusive de autoadministrare judecătorească, neavând atribuții de ingerință în practica instanțelor sau în politicile de investigare penală. Volumul cauzelor penale și soluțiile pronunțate sunt rezultatul exclusiv al activității organelor de urmărire penală și al aprecierii probatoriului de către judecători în cauze individuale.

Totodată, se notează că potrivit art. 4 din Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, uniformizarea practicii judiciare și asigurarea unei interpretări unitare a legii reprezintă o competență a Curții Supreme de Justiție.

Prin urmare, se recomandă includerea Curții Supreme de Justiție în categoria furnizorilor de date pentru indicatorul 7.1, ținând seama de rolul său legal fundamental în monitorizarea și orientarea practicii judiciare la nivel național.

La indicatorul de rezultat/impact 7.4 privind rata de condamnare în cauzele de spălare a banilor, Consiliul Superior al Magistraturii se va exclude din coloana furnizorilor de date, urmând a fi reținute următoarele:

- înfăptuirea justiției presupune examinarea imparțială a probatoriului, iar rezultatul actului jurisdicțional nu poate fi predeterminat sau condiționat prin indicatori statistici. Transformarea „ratei de condamnare” într-o funcție de performanță riscă să fundamenteze o politică punitivă subiectivă, exercitând o presiune implicită asupra libertății decizionale a magistratului și alterând rolul instanței de garant al drepturilor fundamentale;

- din perspectivă procesuală, atingerea oricărei valori-țintă privind soluțiile de condamnare depinde intrinsec de calitatea investigațiilor și de volumul cauzelor înaintate instanței de către organele de urmărire penală. Prin urmare, includerea Consiliului ca entitate responsabilă pentru un indicator ce reflectă activitatea altor autorități este nejustificată;

- monitorizarea progresului în sistemul judiciar trebuie raportată la parametri ce vizează calitatea și celeritatea procedurilor, și nu natura soluțiilor pronunțate pe fond. Totodată, colectarea unor astfel de date presupune o evidență calitativă a jurisprudenței pe care Consiliul nu o gestionează, statistica sa oficială fiind axată strict pe fluxul procedural al dosarelor.

La indicatorul de rezultat/impact 8.1, ce vizează recuperarea eficientă și constantă a bunurilor infracționale, Consiliul Superior al Magistraturii se va exclude din lista entităților responsabile. Recuperarea activelor reprezintă un mecanism cu o componentă preponderent executivă, ce excedează atribuțiilor Consiliului, a cărui activitate se limitează la administrarea sistemului judiciar și gestionarea carierei magistraților, fără competențe operaționale în acest domeniu.

Instanțele de judecată intervin exclusiv în faza de dispunere a măsurilor asigurătorii și a confiscării, în timp ce executarea și valorificarea bunurilor revin autorităților cu atribuții de investigație financiară și executare silită (ARBI, organele de urmărire penală și executorii judecătorești).

În consecință, monitorizarea eficienței recuperării bunurilor infracționale excedează competențelor Consiliului, motiv pentru care se recomandă excluderea acestuia din lista entităților responsabile și corelarea atribuțiilor de raportare cu instituțiile care dețin competențe directe în materie.

La indicatorul de rezultat/impact 8.2, axat pe evaluarea efectului disuasiv al confiscării asupra criminalității financiare, se reiterează că eficiența și predictibilitatea aplicării acestui mecanism depind de asigurarea unei interpretări și aplicări unitare a legii.

În conformitate cu arhitectura constituțională a sistemului judiciar, competența exclusivă de uniformizare a practicii judiciare revine Curții Supreme de Justiție, care asigură orientarea jurisprudențială necesară pentru aplicarea constantă a măsurii confiscării de către instanțele de fond și de apel.

În consecință, se recomandă includerea Curții Supreme de Justiție în lista furnizorilor de date pentru indicatorul 8.2.

La indicatorii de rezultat/impact 8.3 și 8.4, Consiliul Superior al Magistraturii se va exclude din categoria furnizorilor de date, întrucât aceștia vizează aspecte ce țin de fondul cauzelor, aflate în afara atribuțiilor sale administrative.

Măsurile de indisponibilizare sunt dispuse în cadrul procedurilor penale de organele de urmărire penală și autorizate de instanțele judecătorești, iar volumul și valoarea bunurilor depind exclusiv de calitatea investigațiilor și de activitatea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, fără posibilitatea de influențare administrativă din partea Consiliului.

În consecință, Consiliul se va exclude din lista furnizorilor de date, raportarea acestor indicatori urmând a fi realizată de instituțiile competente în faza de urmărire penală și administrarea activelor sechestrate.

La indicatorul de rezultat/impact 8.6, axat pe creșterea numărului de cauze în care este aplicată confiscarea extinsă, Consiliul Superior al Magistraturii se va

excluse din categoria furnizorilor de date, întrucât stabilirea unei valori de referință de tip cantitativ este incompatibilă cu natura activității judiciare, actul de justiție fiind fundamentat exclusiv pe probatoriu și legalitate.

Volumul cauzelor în care se dispune confiscarea extinsă depinde de calitatea investigațiilor financiare și de activitatea organelor de urmărire penală, acest indicator reflectând, în esență, faza de investigație, și nu activitatea instanțelor.

În consecință, Consiliul se va exclude din lista furnizorilor de date, raportarea acestui indicator urmând a fi realizată de instituțiile competente în faza de urmărire penală.

La indicatorii de rezultat/impact 9.4 și 9.5, se reiterează că asigurarea caracterului unitar și disuasiv al sancțiunilor revine instanței supreme, motiv pentru care se solicită includerea Curții Supreme de Justiție în lista furnizorilor de date.

La indicatorul de rezultat/impact 9.6, se notează că elaborarea și actualizarea politicilor și strategiilor naționale reprezintă o prerogativă exclusivă a autorităților executive, astfel încât includerea sa în categoria furnizorilor de date este improprie, motiv pentru care Consiliul Superior al Magistraturii se va exclude din această listă.

În continuare, se atestă că Serviciul Fiscal de Stat este desemnat în calitate de furnizor de date pentru obiectivele specifice nr. 5, nr. 10 și nr. 11 din Programul național. În acest sens, se va reține că, în conformitate cu prevederile art. 132 din Codul fiscal nr. 1163/1997, sarcina de bază a Serviciului Fiscal de Stat constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și a reglementărilor în domeniul fiscal.

În contextul prevederilor prenotate, constatăm că Serviciul Fiscal de Stat deține atribuții în partea ce vizează exclusiv domeniul administrării fiscale, inclusiv monitorizarea conformării fiscale a contribuabililor, identificarea și prevenirea neconformităților fiscale, precum și aplicarea măsurilor de control fiscal.

Astfel, conchidem că obiectivele specifice nr. 10 și nr. 11 din Programul național excedează atribuțiilor și sarcinilor de bază ale Serviciului Fiscal de Stat. Or, asigurarea prevenirii colectării, transferului și utilizării fondurilor de către teroriști, organizații teroriste și persoanele care finanțează terorismul, prin aplicarea eficientă a măsurilor preventive și a sancțiunilor financiare aferente activității teroriste, precum și asigurarea prevenirii colectării, transferului și utilizării fondurilor de către persoanele și entitățile implicate în proliferarea armelor de distrugere în masă, prin aplicarea eficientă a sancțiunilor financiare aferente proliferării armelor de distrugere în masă, în conformitate cu rezoluțiile relevante ale Consiliului de securitate al ONU, nu pot fi realizate de către Serviciul Fiscal de Stat.

În aceste circumstanțe, considerăm oportună excluderea Serviciului Fiscal de Stat de la obiectivele specifice nr. 10 și nr. 11, stabilite la capitolul IV din Programul național (subpct. 10.1 și 11.1).

La **capitolul VI** din Programul național este necesar ca în secțiunile aferente costurilor, atât în partea descriptivă, cât și în partea operațională a Programului, să fie indicate codurile programelor/subprogramelor bugetare, conform pct. 19 subpct. 4) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, potrivit căruia partea operațională a Programului include „costurile de implementare estimate pentru fiecare acțiune, cu specificarea codului programului/subprogramului bugetar, divizate pe ani și pe surse de finanțare, inclusiv indicarea resurselor disponibile din asistența externă și a costurilor neacoperite”. Totodată, dacă acțiunea beneficiază de sprijin extern, se va indica proiectul/datele partenerului de dezvoltare în paralel cu subprogramul bugetar asociat. La momentul actual, în lipsa codului de subprogram nu este clar nici nivelul de implicare a autorităților.

În același context, cu referire la **capitolele VI și X**, luând în considerație faptul că de implementarea acțiunilor sunt responsabile mai multe autorități, urmează a se specifica expres sumele ce corespund fiecărei autorități/instituții bugetare implicate.

Totodată, deși proiectul include estimări și surse de finanțare, considerăm relevant de subliniat că organele de autoadministrare a profesiilor conexe justiției activează în regim de autofinanțare. Din această perspectivă, ar fi oportună corelarea acțiunilor planificate cu capacitățile funcționale ale autorităților implicate, pentru asigurarea unei implementări eficiente.

La **capitolul VII** se impune necesitatea revizuirii și completării cuprinsului acestuia prin includerea unui set clar de măsuri de prevenire, diminuare și gestionare a riscurilor identificate, corelate cu impactul și probabilitatea de materializare a acestora. Măsurile propuse vor viza consolidarea mecanismelor de intervenție timpurie, creșterea rezilienței procesului de implementare și asigurarea realizării eficiente a acțiunilor, în scopul atingerii obiectivelor stabilite.

La **capitolul IX** nu este stabilit în mod distinct cadrul procedural aferent evaluării Programului național, aceasta reprezentând un proces separat de cel de monitorizare. Evaluarea Programului se realizează, de regulă, la jumătatea perioadei de implementare (în funcție de necesitate) și la finalul acesteia (cu caracter obligatoriu), având drept scop determinarea nivelului de atingere a obiectivelor generale și specifice.

În schimb, monitorizarea constituie un proces continuu, desfășurat anual, orientat spre urmărirea gradului de realizare a acțiunilor planificate pentru fiecare obiectiv specific și identificarea eventualelor deviații în procesul de implementare.

Totodată, activitatea de monitorizare la nivel național a implementării documentelor de politici publice este asigurată prin intermediul Sistemului informațional „e-Monitorizare”. În acest sens, rapoartele anuale de progres privind implementarea Programului național se elaborează și se transmit prin intermediul Sistemului informațional „e-Monitorizare”, până la data de 25 februarie a fiecărui an, în conformitate cu prevederile pct. 79 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

La **capitolul X**, denumirea capitolului se va modifica în conformitate cu titlul Programului național.

Preliminar, se va reține că acțiunile incluse în Planul de acțiuni vor constitui măsuri concrete, distinct formulate și clar identificabile, prevăzute pentru implementare pe termen scurt sau lung și orientate spre realizarea obiectivelor specifice ale Programului național. În acest context, se impune efectuarea unei revizui cuprinzătoare a tuturor acțiunilor propuse, cu excluderea următoarelor categorii:

- acțiunile cu caracter periodic, anuale sau redundante, care nu contribuie substanțial la avansarea procesului de implementare;
- acțiunile planificate în cadrul altor documente de politici publice;
- acțiunile ce prevăd implementarea sau monitorizarea unor programe, planuri de acțiuni ori foi de parcurs, dat fiind că aceste documente conțin deja măsuri agregate, care includ propriile mecanisme și proceduri de implementare și monitorizare.

Potrivit subpct. 19.4 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, tabelul Planului de acțiuni urmează a fi completat cu secțiuni distincte și detaliate, în cadrul cărora vor fi dezagregate costurile de implementare aferente fiecărei acțiuni. Structura costurilor va cuprinde trei categorii principale:

- costurile totale estimate pentru implementarea acțiunii;
- costurile totale defalcate pe surse de finanțare (buget de stat, asistență externă și costuri neacoperite); și
- costurile totale estimate anual pentru perioada 2026-2030.

Această completare va permite o evidențiere riguroasă a necesarului financiar anual și a surselor de finanțare corespunzătoare, facilitând astfel o planificare transparentă și eficientă a resurselor destinate implementării acțiunilor.

Pentru o viziune de ansamblu a Planului de acțiuni, se recomandă următoarea structură de prezentare:

Nr. crt.	Acțiuni unice identificabile	Indicatori de monitorizare	Costul total (mii lei)	Costul total repartizat pe surse de finanțare (mii lei)			Cod program/ Subprogram bugetar	Costul total divizat pe ani (mii lei)					Termene de realizare (trimestru/ an)	Instituții responsabile
				Buget stat	Asistență externă	Costuri neacoperite		2022	2023	2024	2025	2026		
Obiectivul general 1.														
Obiectivul specific 1.1.														
1.		(indicatori de produs/ resurse)											Trimestrul IV, 2028	SPCSB
2.														

În secțiunea „Autorități responsabile” a Planului de acțiuni vor fi indicate instituțiile cu atribuții directe în implementarea fiecărei acțiuni, ordonate conform rolului și responsabilităților asumate. Prima poziție va reveni instituției principale, care va asigura coordonarea procesului de implementare, urmată de instituțiile implicate în realizarea nemijlocită a acțiunii respective. Autoritățile care oferă suport de ordin general nu vor fi incluse, întrucât acestea nu contribuie direct la implementarea acțiunilor prevăzute.

Sub alt aspect, se atrage atenția asupra necesității corelării volumului de acțiuni preconizate cu capacitatea instituțională existentă (ex.: acțiunile 1.1.5 și 2.2.2). Deși atribuțiile în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor sunt distribuite în limitele resurselor disponibile, conform statelor de personal existente, punerea în sarcină a unor obligații fără măsuri corespunzătoare de consolidare instituțională riscă să conducă la o implementare formală, fără impact substanțial. În acest sens, se recomandă corelarea acțiunilor planificate cu capacitățile reale ale organelor de supraveghere și promovarea unor măsuri de consolidare instituțională (inclusiv prin instruire și suport tehnic).

Planul de acțiuni conține multe activități axate pe raportare, verificări, instruire, aprobarea unor acte normative, care nu pot fi transformate mereu în indicatori de rezultat. În contextul unei noi runde de evaluare din partea Comitetului de experți al Consiliului European pentru evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (MONEYVAL), ponderea acestora ar putea rămâne puțin sesizabilă, iar procesul bazat pe risc insuficient de eficient.

Drept urmare, se consideră judicioasă introducerea unor indicatori de rezultat ce ar permite agregarea rezultatelor comune, dar și a unor rezultate pe domenii concrete, fapt care va permite urmărirea progresului și identificarea tipologiilor și a zonelor de risc.

Acești indicatori de rezultat ar trebui să se concentreze pe:

- numărul de cauze de spălare autonomă;

- numărul de investigații financiare paralele;
- valoarea bunurilor indisponibilizate și confiscate;
- rata folosirii produselor Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în anchete;
- timpul mediu de răspuns interinstituțional;
- numărul de controale bazate pe risc care au generat sancțiuni sau măsuri corective;
- gradul de verificare efectivă a datelor privind beneficiarii efectivi;
- numărul de cazuri relevante CFT/CPF în care au fost aplicate măsuri speciale de investigații și investigații financiare;
- rata de identificare a crimei predicat în investigațiile financiare și în cauzele de spălare a banilor.

La acțiunea 1.1.1 se propune stabilirea termenelor pentru fiecare indicator în parte, întrucât indicatorul „Mecanism național de coordonare instituit prin Hotărâre de Guvern” vizează un rezultat unic, iar stabilirea termenului „semestrial” pentru acesta nu este relevantă.

La acțiunea 1.1.3 se notează că, în contextul angajării Republicii Moldova în procesul de transpunere a acquis-ului european, inclusiv pe domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, „elaborarea și actualizarea cadrului normativ secundar” se va face nu doar „în baza riscurilor identificate în evaluările naționale a riscurilor”. Drept urmare, se recomandă utilizarea unei formule mai largite a acțiunii în cauză, după cum urmează: „Elaborarea și actualizarea cadrului normativ secundar în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, inclusiv în baza riscurilor identificate în evaluarea națională a riscurilor”.

Complementar, se notează că în cazul acțiunilor 1.1.3 și 2.2.1, termenele de realizare sunt contradictorii, la acțiunea 1.1.3 fiind indicat semestrul II, 2026-semestrul I, 2027, iar la acțiunea 2.2.1 – semestrul I, 2027.

La acțiunea 1.1.4, menționăm că în cazul Camerei Notariale, mecanismele de raportare instituite funcționează în regim anual, în funcție de specificul organizării activității și de volumul de date relevante care pot fi consolidate într-un interval rezonabil de timp. În acest sens, considerăm necesară fie ajustarea frecvenței de raportare pentru organele de autoadministrare a profesiilor conexe justiției, în conformitate cu practicile existente, fie introducerea unei abordări diferențiate, bazate pe principiul proporționalității, în funcție de specificul fiecărei categorii de entități vizate.

La acțiunea 1.1.5 se consideră necesară substituirea termenului de realizare acțiunii „semestrial” cu cel „anual”, ținând cont că, potrivit actelor normative interne, autoritățile de supraveghere (ex.: Comisia Națională a Pieței Financiare) își desfășoară activitatea potrivit unui plan anual de activitate, aprobat prin decizia Consiliului de administrație al autorității.

Complementar, se notează că, potrivit pct. 50 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, planul anual de acțiuni al autorității publice (denumirea generică – PAAP) este documentul principal de planificare operațională al autorității publice centrale pentru un an de gestiune, astfel încât utilizarea termenului „planuri” și stabilirea termenului „semestrial” pentru acest indicator nu este justificată.

Totodată, se propune reformularea indicatorului „Planuri instituționale aprobate și actualizate în corelație cu dinamica riscurilor identificate” cu textul „Existența prioritizării activităților în funcție de risc”, întrucât formularea actuală a acestora nu este specifică unui indicator de monitorizare și nu asigură un nivel suficient de claritate și măsurabilitate.

La acțiunile 1.2.2, 1.2.4, 1.2.5, 3.5.8 și 3.5.10 este necesară indicarea termenelor de realizare a acțiunilor nominalizate, conform pct. 19 subpct. 5) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, care prevede „termenul de realizare (perioada de realizare a fiecărei acțiuni, inclusiv termenul-limită, în format trimestru/an)”. Drept urmare, utilizarea termenului de realizare „semestrial” contravine acestei prevederi.

La acțiunea 1.2.2 se vor reformula indicatorii de monitorizare, după cum urmează: „numărul de cereri de extrădare transmise și termenul de soluționare a acestora de către statele solicitate”.

La acțiunea 1.2.3 se menționează că domeniul cooperării internaționale în această materie este gestionat, potrivit cadrului normativ, de autoritățile publice și instituțiile competente. În acest context, atribuțiile Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești nu vizează, în mod direct, realizarea unor acțiuni de cooperare internațională, activitatea acesteia fiind circumscrisă competențelor stabilite de Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești și statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Observația este valabilă și pentru acțiunea 1.2.4.

Cu referire la aceeași acțiune, se menționează că realizarea acesteia excedează competenței Serviciului Fiscal de Stat, astfel că autoritatea fiscală urmează a fi exclusă din lista autorităților responsabile de realizarea obiectivelor vizate. Observația este valabilă și pentru acțiunile 1.2.4, 2.3.6, 3.1.3, 3.1.6, 3.1.7, 3.2.2, 3.5.2, 3.5.4, 3.5.5, 3.5.6, 3.5.8, 3.5.13 și 3.6.5.

La acțiunea 1.2.4 se propun următoarele reformulări: indicatorul „Existența feedback-ului transmis/recepționat” se propune a fi înlocuit cu „Numărul de cazuri în care a fost transmis sau recepționat feedback în cadrul cooperării internaționale”, iar indicatorul „Evaluarea calitativă a calității cooperării” – cu „Raport de evaluare a calității cooperării elaborat”, întrucât formularea actuală a acestora nu este specifică unor indicatori de monitorizare și nu asigură un nivel suficient de claritate și măsurabilitate.

La acțiunea 1.2.6 care vizează modificarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 și a Legii nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională, se regăsește și în Programul național de aderare (acțiunea 127, capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”). De asemenea, se

propune modificarea termenului de realizare, prin extinderea acestuia din anul 2026 în decembrie 2027, în considerarea riscului de nerealizare a măsurii și asigurării sincronizării cu termenul din Programul național.

La acțiunea 1.2.5 este necesară re poziționarea instituției indicate în calitate de prim-executor, întrucât Procuratura, potrivit competențelor sale funcționale, este antrenată în instrumentarea cauzelor penale și aplică sechestre ca măsură asiguratorie, însă nu are atribuții în privința recuperării activelor.

La acțiunea 2.1.1 se menționează că din perspectiva domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (AML/CFT), pe partea de reglementare și supraveghere a furnizorilor de servicii pentru activele virtuale, Banca Națională a Moldovei nu va fi considerată autoritate responsabilă primară. Prin urmare, se consideră necesară revizuirea listei autorităților responsabile. Observația se va lua în considerare și la definitivarea listei furnizorilor de date indicați în capitolul IV, precum și la formularea obiectului specific nr. 3 din Programul național.

La fel, din lista instituțiilor responsabile de realizarea acțiunii nominalizate se va exclude Ministerul Justiției, întrucât excedează domeniului de competență, politicile în acest sector fiind promovate de către Ministerul Finanțelor.

La acțiunea 2.2.3 se consideră necesară o clarificare a rolurilor instituțiilor indicate. În acest sens, atribuțiile de instruire și consolidare a capacităților instituționale revin autorității competente în domeniu, respectiv Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în timp ce celelalte instituții enumerate urmează a fi vizate în calitate de beneficiari ai acestor acțiuni. În aceste condiții, considerăm oportună ajustarea formulării acțiunii, prin reflectarea corespunzătoare a rolului fiecărei entități implicate.

La acțiunea 2.2.6 se va exclude Comisia Națională a Pieței Financiare din lista autorităților responsabile, luând în considerare faptul că acțiunea se referă la supravegherea, monitorizarea și reglementarea profesiilor și activităților nefinanciare, or, aceasta se regăsește în calitate de responsabil la acțiunea 2.1.7 care prevede aceleași obligații pentru domeniile sale de reglementare și supraveghere.

La acțiunea 2.3.1, preliminar, se va revizui necesitatea păstrării acțiunii, în contextul în care aceasta se regăsește și în Programul național de aderare (acțiunea 6, capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”).

Complementar, se va reține că, în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 308/2017, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are atribuția de a înainta, în conformitate cu prevederile legislației, propuneri privind perfecționarea cadrului normativ și ajustarea acestuia la reglementările și standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

La acțiunea 2.3.3, se va exclude Agenția Servicii Publice din lista autorităților responsabile de implementarea acțiunii nominalizate și includerea

Agenției de Guvernare Electronică, potrivit prevederilor Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.

La acțiunea 2.3.4, se va exclude Agenția Servicii Publice din lista autorităților responsabile de implementarea acțiunii nominalizate, deoarece aceasta nu este abilitată cu funcții caracteristice organelor de drept sau de control, în conformitate cu prevederile Statutului Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314/2017.

Totodată, subliniem că Serviciul Fiscal de Stat este autoritatea publică împuternicită să aplice sancțiuni pentru: 1) nedeclararea, declararea incompletă sau incorectă a informației cu privire la beneficiarii efectivi ai persoanelor juridice, întreprinzătorilor individuali, fiduciilor și construcțiilor juridice similare, precum și pentru neactualizarea informației respective, în cazul în care au intervenit modificări cu privire la beneficiarii efectivi; 2) prezentarea de către persoanele juridice, întreprinzătorii individuali, fiduciile și construcțiile juridice similare a unor date neveridice, incomplete sau incorecte, necesare la înregistrarea constituirii, la modificarea în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat, la înregistrarea de stat a persoanelor supuse reorganizării și la radierea acestora din Registrul de stat și din Registrul fiduciilor și construcțiilor juridice similare, precum și neactualizarea informației respective, în cazul în care au intervenit modificări.

În raport cu aceeași acțiune, se notează că primul indicator nu corespunde acțiunii, motiv pentru care indicatorul respectiv urmează a fi exclus. Or, acțiunea de verificare a respectării obligațiilor privind obținerea, deținerea, actualizarea și prezentarea informațiilor referitoare la înregistrarea de stat a persoanelor juridice, a întreprinzătorilor individuali, a fiduciilor și a construcțiilor juridice similare și beneficiarii efectivi ai acestora nu poate presupune ca indicator de realizare elaborarea și/sau actualizarea cadrului normativ relevant. Mai mult decât atât, în cazul în care legislația în materia vizată eventual nu necesită a fi modificată, fiind suficiente reglementările existente, indicatorul respectiv va rămâne neexecutat.

Suplimentar, menționăm că deși se constată necesitatea operării modificărilor în legislație, se atenționează asupra faptului că promovarea modificărilor referitoare la obținerea, deținerea, actualizarea și prezentarea informațiilor privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice, a întreprinzătorilor individuali, a fiduciilor și a construcțiilor juridice similare și beneficiarii efectivi ai acestora nu țin de competența Ministerului Finanțelor.

La acțiunea 2.3.7 se va exclude Agenția Servicii Publice din lista autorităților responsabile de implementarea acțiunii nominalizate și includerea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, întrucât, conform art. 19 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 308/2017, Serviciul are atribuția de a coopera și efectua schimbul de informații cu autoritățile și instituțiile naționale, din alte țări (jurisdicții), precum și cu organizațiile internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor îi este asigurat accesul la informația din Registrul de stat al unităților de drept privind beneficiarii efectivi în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (5) și (22) din Legea nr. 308/2017 și art. 4 alin. (3) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

Totodată, se consideră neîntemeiată desemnarea în calitate de autoritate responsabilă de promovarea cadrului normativ respectiv a Ministerului Finanțelor, deoarece prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696/2017, nu stabilesc promovarea politicii statului în materia vizată.

La acțiunea 3.1.1 este necesar să se indice instituțiile vizate de sintagma „organele de drept”, utilizată în conținutul proiectului. Observația este valabilă și pentru acțiunea 3.2.4.

Pentru acțiunea 3.2.1, se propune următorul cuprins: „Asigurarea inițierii sistematice a urmăririi penale pentru infracțiunea de spălare a banilor, independent de condamnarea pentru infracțiunea predicat, acolo unde probele servesc la constatarea existenței unui concurs real de infracțiuni, dintre infracțiunea de spălare a banilor și infracțiunea predicat”.

Motivarea propunerii o reprezintă argumentul potrivit căruia, în cazul infracțiunii de contrabandă, în anumite cazuri exacte, ar putea „genera venituri ilicite”, și nu la general, iar spălarea banilor servește ca mecanism prin care aceste venituri sunt reintegrate în circuitul legal, având astfel ca obiect disimularea originii ilicite a acestora. În practică, ținând cont de faptul că aceste două infracțiuni sunt distincte, acestea pot să se afle frecvent într-un concurs real de infracțiuni, dar nu în toate cazurile de comitere a infracțiunii de contrabandă, ca infracțiunea „predicat” în raport cu infracțiunea de spălare a banilor – infracțiunea „derivată”.

La acțiunea 3.2.2, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor se va exclude din lista entităților responsabile de indicatorii stabiliți. În temeiul cadrului normativ, Institutul Național al Justiției este autoritatea competentă pentru planificarea, organizarea și implementarea procesului de instruire inițială și continuă a magistraților și procurorilor. În acest proces, atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor sunt strict limitate la delegarea judecătorilor și procurorilor la cursurile de instruire, ca urmare a demersurilor înaintate de către Institutul Național al Justiției.

In concreto, potrivit art. 30 alin. (2) din Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției, Institutul organizează formarea continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție conform planului de formare aprobat anual de către Consiliu. Totodată, potrivit alin. (3) din cadrul aceluiași articol, planul de formare continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție se elaborează în conformitate cu Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în

funcție, cu metodologiile și regulamentele interne ale Institutului, având la bază solicitările judecătorilor în funcție și ale procurorilor în funcție, propunerile remise de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, de Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor, de Consiliul Superior al Magistraturii și de Consiliul Superior al Procurorilor.

La acțiunea 3.2.4, pornind de la atribuțiile Comisiei Naționale a Pieței Financiare ca autoritate de supraveghere pe domeniul său de competență, se solicită excluderea acesteia din coloana instituțiilor responsabile, ținând cont că acțiunea prevede cooperarea operațională între organele de punere în aplicare a legii și autoritățile cu atribuții în domeniu în investigarea spălării banilor.

La acțiunea 3.2.5 privind consolidarea practicii judiciare în materie de sancționare a infracțiunilor de spălare a banilor, se consideră necesară includerea Curții Supreme de Justiție în lista autorităților responsabile. Această necesitate este fundamentată de prevederile art. 4 din Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, care conferă instanței supreme competența exclusivă de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legislației în sistemul judiciar.

La acțiunea 3.2.6 se notează necesitatea rectificării terminologice a indicatorului de monitorizare, din „rata de soluționare a dosarelor în materia spălării banilor” în „rata de variație a stocului de dosare (*Clearance Rate*)”. Această modificare este necesară pentru a asigura o evaluare obiectivă, conformă standardelor de statistică judiciară. Spre deosebire de rata de soluționare, care este influențată de fluxul dosarelor nou-intrate, variabilă externă ce excede controlului instanțelor, rata de variație a stocului reflectă capacitatea sistemului de a gestiona volumul de cauze pendinte și eficiența acestuia în prevenirea acumulării de restanțe.

Cu referire la indicatorul de monitorizare „tendențe privind condamnările și sancțiunile aplicate”, se recomandă excluderea acestuia din secțiunea analizată, în scopul eliminării paralelismelor în procesul de raportare. Același indicator este regăsit și în cadrul acțiunii 3.2.5, ceea ce generează o dublare inoportună a raportării și un efort administrativ redundant. Prin urmare, pentru asigurarea unei structuri coerente și unitare, se recomandă centralizarea raportării acestui indicator în cadrul unei singure acțiuni.

Aferent obiectivului general 3, obiectivul specific 3.3. „Consolidarea mecanismelor de recuperare a activelor, astfel încât procesele de identificare, indisponibilizare și confiscare să conducă în mod efectiv la privarea permanentă a infractorilor de bunurile provenite din infracțiuni sau de bunuri de valoare echivalentă” sunt de semnalat următoarele:

- la analiza obiectivului specific 3.3 se constată o neconcordanță dintre formularea etapelor procesului de recuperare a bunurilor și prevederile legale aplicabile. În cuprinsul obiectivului este utilizată formularea „procesele de identificare, indisponibilizare și confiscare”, omisă fiind etapa de „urmărire” a bunurilor infracționale. Or, potrivit art. 229¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, procesul de recuperare a bunurilor infracționale

include, în mod expres, etapa de „urmărire și identificare a bunurilor infracționale, acumularea probelor”. În aceste condiții, se impune modificarea prevederilor existente prin includerea expresă a noțiunii de „urmărire”, pentru a asigura conformitatea cu cadrul normativ și pentru a reflecta corect caracterul etapizat al procesului de recuperare;

- expresia „bunurile provenite din infracțiuni sau bunuri de valoare echivalentă” este formulată ambiguu, fiind susceptibilă de interpretări neuniforme. Nu este clar dacă bunurile de valoare echivalentă trebuie sau nu trebuie să aibă proveniență infracțională, ceea ce poate genera confuzii în aplicare și interpretări diferite la nivelul autorităților implicate;

- din punct de vedere juridic, bunurile de valoare echivalentă constituie o categorie distinctă, care nu presupune existența unei proveniențe directe din infracțiune, ci reprezintă un mecanism de substituție utilizat în situațiile în care bunurile infracționale nu pot fi identificate sau recuperate. În acest sens, potrivit art. 106 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, în cazul în care bunurile supuse confiscării nu mai există, nu pot fi găsite sau recuperate, se dispune confiscarea altor bunuri cu valoare echivalentă, iar în lipsa acestora, a contravalorii lor.

Prin urmare, bunurile de valoare echivalentă nu se suprapun conceptual cu bunurile provenite din infracțiuni, având o natură juridică distinctă. În lipsa unei delimitări clare, formularea actuală poate crea impresia eronată că aceste categorii ar avea aceeași origine, ceea ce nu corespunde cadrului normativ aplicabil și poate afecta coerența aplicării măsurilor de confiscare.

În acest context, se recomandă reformularea prevederilor în sensul delimitării explicite a celor două categorii, după cum urmează: „bunurile provenite din infracțiuni, precum și bunurile de valoare echivalentă”. Această formulare asigură claritate, corespunde logicii juridice a măsurilor de confiscare și elimină riscul unor interpretări neuniforme.

Referitor la acțiunea 3.3.2, se remarcă utilizarea deficitară a expresiei „autoritățile de urmărire penală” contrar terminologiei consacrate de Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, care operează cu noțiunea de „organele de urmărire penală”. Totodată, formularea acțiunii este incompletă și necesită o structurare mai clară, în sensul delimitării actorilor implicați. Astfel, se propune următorul cuprins pentru acțiunea respectivă: „3.3.2. Consolidarea cooperării între organele de urmărire penală și autoritatea națională specializată în recuperarea și administrarea bunurilor infracționale”.

În ceea ce privește indicatorii de monitorizare, se constată mai multe deficiențe de ordin conceptual, terminologic și de corelare cu cadrul normativ procesual penal.

Astfel, indicatorul „numărul de cazuri în care bunurile indisponibilizate au fost transmise spre administrare specializată” utilizează noțiunea de „cazuri”, care este una generică, lipsită de semnificație juridică determinată și neconsacrată de legislația procesual penală. În materia dreptului procesual penal, unitatea de

referință relevantă este „cauza penală”, definită ca procesul penal desfășurat de organul de urmărire penală și de instanța judecătorească într-un caz concret referitor la una sau mai multe infracțiuni săvârșite sau presupus săvârșite, aceasta reprezentând cadrul procedural în care organele competente efectuează sau dispun acte procesuale și procedurale în condițiile Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003. Prin urmare, utilizarea termenului „cazuri” în textul indicatorului nu este corelată cu terminologia juridică consacrată, fiind necesară ajustarea la noțiunea de „cauză penală” ca unitate de măsură juridică relevantă.

Mai mult decât atât, termenul „caz” are un caracter descriptiv și administrativ general, putând desemna o situație factuală sau o acțiune izolată, fără a reflecta structura juridică a procesului penal.

Utilizarea noțiunii de „cazuri” în contextul unui indicator de monitorizare în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului poate genera dificultăți de interpretare și raportare, inclusiv prin lipsa unei unități clare de măsurare și prin posibilitatea agregării neuniforme a datelor la nivel instituțional. Din aceste considerente, utilizarea termenului „cauze penale” este necesară pentru asigurarea coerenței cu terminologia juridică și cu logica procesului penal.

Totodată, textul „administrare specializată” este insuficient determinat din punct de vedere juridic și instituțional. Cadrul normativ procesual penal reglementează, în mod expres, mecanismul de indisponibilizare, transmitere, păstrare și administrare a bunurilor sechestrate, stabilind că bunurile infracționale identificate sunt transmise spre administrare către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, instituție specializată competentă în gestionarea bunurilor indisponibilizate. În același timp, prevederile art. 208 și 223³ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 prevăd distribuția competențelor între organele de urmărire penală, instanțele de judecată și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în ceea ce privește aplicarea măsurilor de sechestru, păstrarea bunurilor și conservarea valorii acestora, în funcție de natura bunurilor și de actul procesual emis.

Utilizarea unei formule generale precum „administrare specializată” nu reflectă fidel mecanismul juridic aplicabil și poate crea ambiguități cu privire la instituția competentă și la regimul juridic al bunurilor indisponibilizate. Această imprecizie este de natură să afecteze claritatea indicatorului și să îngreuneze monitorizarea uniformă a implementării măsurilor.

Respectiv, se propune reformularea indicatorului în sensul alinierii la terminologia procesual penală și la cadrul instituțional existent și se propune următorul cuprins: „Numărul cauzelor penale privind infracțiunile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în cadrul cărora bunurile infracționale identificate și indisponibilizate au fost transmise spre administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale”.

În ceea ce privește indicatorul referitor la „timpul mediu de la indisponibilizare până la administrarea efectivă a bunurilor”, se constată că acesta

nu este relevant și nici aplicabil în mod uniform. Durata transmiterii bunurilor spre administrare depinde de o multitudine de factori obiectivi, inclusiv de natura bunurilor (numerar, bunuri imobile, mijloace de transport, active virtuale), de localizarea acestora, precum și de procedurile specifice implicate (de exemplu, proceduri bancare sau operațiuni pe infrastructuri blockchain). Totodată, nu este clară metodologia de calcul al acestui indicator, dacă se referă la o medie generală sau la o medie per cauză penală. Ținând cont de aceste incertitudini și variabile, se propune excluderea acestui indicator și înlocuirea lui cu indicatori mai relevanți, cum ar fi „numărul și categoria bunurilor infracționale transmise spre administrare” sau „valoarea și tipologia bunurilor infracționale administrate”.

Referitor la indicatorul „valoarea bunurilor gestionate de structurile specializate”, se constată utilizarea unei terminologii improprie și a unei formulări imprecise.

În Republica Moldova, competența de administrare a bunurilor infracționale indisponibilizate îi revine Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, instituție unică în acest domeniu. Se recomandă substituirea cuvintelor „structuri specializate” prin indicarea expresă a denumirii instituției, la caz „Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale”.

De asemenea, termenul „gestionate” nu corespunde terminologiei legale, fiind recomandată utilizarea termenului „administrate”. Așadar, se propune reformularea indicatorului după cum urmează: „valoarea bunurilor infracționale administrate de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale”.

În final, subliniem necesitatea asigurării unei coerențe terminologice la nivelul întregului document. În acest sens, se recomandă utilizarea consecventă a noțiunii de „bunuri infracționale” în locul expresiilor alternative precum „active ilicite”, precum și a expresiei „recuperarea bunurilor infracționale” în loc de „recuperarea activelor”.

De asemenea, se recomandă utilizarea termenului de „organe de urmărire penală” în loc de „autorități de urmărire penală” și a termenului „administrare” în loc de „gestionare”, pentru a asigura conformitatea cu terminologia consacrată de legislația procesual penală.

Prin urmare, ținând seama de analiza efectuată mai sus și observațiile formulate, pentru obiectivul specific nr. 3.3 se propun două variante alternative de reformulare a textului:

„3.3. Consolidarea mecanismelor de recuperare a bunurilor infracționale, astfel încât procesele de urmărire și identificare, indisponibilizare și confiscare să conducă, în mod efectiv, la privarea permanentă a infractorilor de bunurile provenite din infracțiuni, precum și de bunuri de valoare echivalentă”; sau

„3.3. Consolidarea mecanismelor de recuperare a bunurilor infracționale, prin eficientizarea proceselor de urmărire și identificare, indisponibilizare și confiscare, în vederea privării efective și permanente a infractorilor de bunurile provenite din infracțiuni, precum și de bunurile de valoare echivalentă”.

De asemenea, se propun două formulări alternative și pentru acțiunea 3.3.2:

„3.3.2. Consolidarea cooperării dintre organele de urmărire penală și autoritatea națională specializată în recuperarea și administrarea bunurilor infracționale”; sau

„3.3.2. Consolidarea cooperării dintre organele de urmărire penală și Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în domeniul identificării, indisponibilizării și administrării bunurilor infracționale”.

În ceea ce privește indicatorii de monitorizare, se propune următorul cuprins:

„Numărul de cauze penale privind infracțiunile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în cadrul cărora bunurile infracționale identificate și indisponibilizate au fost transmise spre administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale.

Numărul și tipologia bunurilor infracționale identificate, indisponibilizate și transmise spre administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale în cadrul cauzelor penale privind spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Valoarea totală a bunurilor infracționale administrate de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în cadrul cauzelor penale privind spălarea banilor și finanțarea terorismului.”

La acțiunea 3.3.3 se consideră necesară a fi revăzută instituția responsabilă de raportarea datelor referitoare la incidența, cuantumul și ponderea confiscării extinse. Astfel, generarea acestor indicatori presupune o evidență calitativă a jurisprudenței, bazată pe analiza de fond a soluțiilor judiciare, proces pe care Consiliul Superior al Magistraturii nu îl gestionează. Evidența statistică oficială deținută de Consiliu este axată strict pe fluxul procedural al dosarelor, fără a include detalii specifice despre cuantumul bunurilor confiscate sau tipologia confiscării aplicate în fiecare cauză în parte.

Acțiunea 3.3.5 repetă atât textul acțiunii, cât și indicatorii de monitorizare prevăzuți la acțiunea 1.2.5, motiv pentru care se va exclude.

La acțiunea 3.4.4 se consideră judicioasă eliminarea indicatorului „rata condamnărilor pentru comiterea finanțării terorismului”, ținând cont de următoarele:

- stabilirea vinovăției și individualizarea pedepsei reprezintă atribuții exclusive ale instanțelor de judecată, fundamentate pe examinarea imparțială a probatoriului. Predeterminarea unor rezultate judiciare prin indicatori statistici de condamnare este de natură să altereze echilibrul procesual și să exercite o presiune implicită asupra libertății decizionale a magistratului;

- instituirea „ratei de condamnare” ca parametru de performanță poate fundamenta o politică punitivă agresivă, contrară rolului instanței de garant al drepturilor fundamentale. Monitorizarea progresului în materie penală trebuie să se raporteze la calitatea și celeritatea actului de justiție, iar nu la natura soluțiilor pronunțate.

La acțiunile 3.5.1 și 3.5.3 se va exclude Agenția Servicii Publice din lista autorităților responsabile de implementarea acțiunilor nominalizate, ținând cont de

limitele atribuțiilor Agenției Servicii Publice, stabilite prin Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și Hotărârea Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice. Potrivit Legii nr. 308/2017, atribuțiile Agenției Servicii Publice în procesul înregistrării organizațiilor necomerciale se rezumă strict la verificarea absenței suspiciunilor de afiliere a administratorilor, fondatorilor și beneficiarilor efectivi ai acestora la entitățile implicate în activități teroriste sau de proliferare a armelor de distrugere în masă, neavând mandatul legal de a elabora politici și măsuri instituționale în domeniul prevenirii finanțării terorismului, inclusiv instruirea organizațiilor necomerciale și formarea profesională în domeniul de referință.

Totodată, la acțiunea 3.5.1, Ministerul Justiției se va exclude de la rubrica „Responsabili”, întrucât în activitatea sa, ministerul nu elaborează ghiduri sau instrucțiuni metodologice pentru organizațiile necomerciale.

Cu referire la acțiunile 3.5.4 și 3.5.5, se consideră necesară excluderea acestora din cadrul Planului de acțiuni, urmând a fi reținute următoarele aspecte:

În scopul stimulării plăților efectuate prin intermediul instrumentelor de plată fără numerar pentru creșterea nivelului de transparență și de securitate al acestora, a fost adoptată Legea nr. 34/2024 privind efectuarea decontărilor în numerar și pentru modificarea unor acte normative (în continuare – *Legea nr. 34/2024*).

Legea nr. 34/2024 a intrat în vigoare la 1 aprilie 2025 și stabilește cadrul normativ de bază privind efectuarea decontărilor aferente operațiunilor de plată pe teritoriul Republicii Moldova, modul și limitele de efectuare a decontărilor, controlul respectării legii, precum și sancțiunile aplicabile, iar printre subiecții care cad sub incidența acesteia și care sunt obligați să o aplice în procesul de desfășurare a activității se numără și organizațiile necomerciale (art. 2 alin. (1) lit. c)).

Potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 34/2024, operațiunile de încasări și plăți efectuate de organizațiile necomerciale se efectuează prin transfer, cu excepțiile prevăzute la art. 5 și 6 din legea citată. Astfel, conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 34/2024, organizațiilor necomerciale li se aplică următoarele limite de utilizare a numerarului:

- în raport cu alte persoane juridice – 100 000 de lei cumulativ lunar;
- în raport cu o persoană fizică – 100 000 de lei cumulativ lunar;
- în temeiul contractelor de împrumut – 100 000 de lei cumulativ anual.

În aceeași ordine de idei, se remarcă faptul că potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 34/2024, la efectuarea operațiunilor de plată prevăzute de legea menționată, urmează să fie respectate prevederile Legii nr. 308/2017. Totodată, art. 8 din Legea nr. 34/2024 stabilește regimul sancționator aplicabil pentru nerespectarea prevederilor acesteia, iar autoritatea responsabilă de

verificarea modului de respectare a legii respective este Serviciul Fiscal de Stat (art. 9).

În contextul celor menționate, precum și în condițiile în care Legea nr. 34/2024 stabilește modul de efectuare a operațiunilor de încasări și plăți de către organizațiile necomerciale, limitând utilizarea numerarului în activitatea acestora, precum și regimul sancționator pentru nerespectarea acestora, acțiunile 3.5.4 și 3.5.5 urmează a fi excluse.

La acțiunea 3.5.6 se va exclude Agenția Servicii Publice din lista autorităților responsabile de implementarea acțiunii nominalizate și se va include Agenția de Guvernare Electronică, conform prevederilor Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.

La acțiunea 3.5.7 se propune excluderea cuvintelor „sau de implicare în alte forme de sprijin al activităților teroriste”, ținând cont de faptul că formularea „în alte forme de sprijin” include și recrutarea, instruirea, acordarea de suport logistic etc., ceea ce depășește scopurile urmărite de proiect.

La acțiunea 3.5.10, reținem că includerea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în calitate de instituție responsabilă este în contradicție cu statutul și atribuțiile acesteia stabilite de cadrul normativ. În acest sens, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești are calitatea de organ de autoreglementare cu funcții de supraveghere în sensul Legii nr. 308/2017, exercitând atribuții de reglementare, monitorizare și asigurare a respectării normelor de către membrii profesiei, fără a avea competențe directe în aplicarea măsurilor asigurătorii asupra fondurilor. Or, potrivit aceleiași legi, aplicarea acestor măsuri revine entităților raportoare și altor organe abilitate. Observația este valabilă și pentru acțiunea 3.6.2.